

Verenigde vergadering van de Staten-Generaal in de Ridderzaal

Dinsdag 21 september 2004

Aanvang 13.00 uur

Voorzitter: Timmerman-Buck

De **voorzitter**: De Verenigde vergadering van de Staten-Generaal, als bedoeld in artikel 65 van de Grondwet, is geopend. Graag heet ik u van harte welkom, hier in de Ridderzaal waar 100 jaar geleden de troonrede voor het eerst is uitgesproken.

Er is bericht van verhindering ingekomen van de leden:

Koekkoek, Van den Brink en Tonkens, wegens ziekte.

Wij zijn in gedachten bij hen.

Bericht van verhindering is tevens ingekomen van de leden van de fracties van de SP, wegens redenen betrekking hebbend op het kabinetsbeleid, en van de leden Van Gent, Platvoet, Pormes en Vendrik, wegens principiële redenen.

Er is tot slot bericht van verhindering ingekomen van de minister-president, wegens ziekte. Ik wens hem van harte een spoedig herstel toe.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: Ik stel aan de orde de benoeming van een Commissie van in- en uitgeleide.

Het aantal leden van de Commissie van in- en uitgeleide wordt jaarlijks afgestemd op het aantal leden van het Koninklijk Huis dat Hare Majesteit de Koningin vergezelt.

Hare Majesteit de Koningin zal vergezeld worden door de volgende leden van het Koninklijk Huis: Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins van Oranje, Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Máxima der Nederlanden, Zijne Koninklijke Hoogheid Prins

Constantijn der Nederlanden, Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Laurentien der Nederlanden, Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Margriet der Nederlanden en mr. Pieter van Vollenhoven.

Ik benoem tot leden van de Commissie die Hare Majesteit de Koningin en de overige leden van het Koninklijk Huis in- en uitgeleide zal doen: de heer Weisglas (voorzitter), de heer Wagemakers, de heer Crone, de heer Hofstra, de heer Atsma, mevrouw Karimi, mevrouw Meindersma, de heer Eerdmans en de heer Schouw.

De binnenkomst van Hare Majesteit de Koningin zal worden aangekondigd door de plaatsvervangend griffier van de Tweede Kamer mevrouw drs. E.C.E. de Kler; zij begeleidt de Commissie van in- en uitgeleide. Na deze aankondiging zal het hoornkwartet, bestaande uit vier leden van het Residentie Orkest, ten gehore brengen Alla Cazza van de hand van een anonieme componist uit de 15de eeuw.

Tijdens het verblijf van Hare Majesteit de Koningin in de Koninginnekamer zal straks het Quartet für vier Waldhörner opus 19 van Wilhelm Adolf Lütgen ten gehore worden gebracht.

In afwachting van de komst van Hare Majesteit de Koningin verzoek ik de leden van de Raad van State, de ministers, de gevolmachtigde ministers van de Nederlandse Antillen en van Aruba en de staatssecretarissen de Ridderzaal te betreden.

Ik wil niet onvermeld laten, dat het de 25ste maal is dat Hare Majesteit de Koningin de troonrede uitspreekt.

Het zilveren regeringsjubileum zal volgend jaar vanaf 29 april worden gevierd. Om dié reden zal tijdens de Verenigde vergadering op de derde dinsdag in september 2005 gepaste aandacht worden geschonken aan deze historische markerings. Een en ander neemt natuurlijk niet weg, dat u het driewerf hoera straks 25 keer zo uitbundig als normaal ten gehore mag brengen.

Ik verzoek de leden van de Commissie van in- en uitgeleide een aanvang te maken met de uitvoering van hun taak.

De plaatsvervangend griffier van de Tweede Kamer: De Koningin!

(muziek)

Hare Majesteit de Koningin, Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins van Oranje, Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Máxima der Nederlanden, Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Constantijn der Nederlanden, Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Laurentien der Nederlanden, Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Margriet der Nederlanden en mr. Pieter van Vollenhoven worden door de leden van de Commissie van in- en uitgeleide naar het troonpodium c.q. naar hun zitplaatsen begeleid. De leden van het Koninklijk Huis nemen plaats op de voor hen bestemde zetels.

Hare Majesteit de Koningin houdt hierna de volgende rede:

Leden van de Staten-Generaal.

Vertrouwen geeft een samenleving veerkracht en daadkracht. In Nederland hebben burgers en maatschappelijke organisaties door de jaren heen bewezen grote

veranderingen in de wereld en in onze eigen maatschappij te kunnen opvangen. Ook nu dienen zich politieke, economische en sociale ontwikkelingen aan die ons direct raken. Daarom heeft de regering vorig jaar een ambitieuze agenda van hervormingen gepresenteerd die gericht is op een sterkere economie, een veiliger samenleving, een slagvaardiger overheid en een goed functionerende democratie. In 2005 zullen deze hervormingen volop in uitvoering zijn. Gesteund door het beginnende herstel van onze economie, creëert dit hernieuwd vertrouwen en nieuw perspectief. Een sterke economie is essentieel voor werkgelegenheid en welvaart. Met een vergrijzende samenleving moeten pensioenen, zorg en andere collectieve voorzieningen worden opgebracht door een kleinere beroepsbevolking. Hierdoor wordt de solidariteit op de proef gesteld. Snelle technologische ontwikkelingen stellen nieuwe eisen aan bedrijven en hun werknemers. De wereld economie groeit in hoog tempo. De Nederlandse groei echter, blijft daarbij achter. Dit vraagt van bedrijven en werknemers een toekomstgerichte opstelling en vergt een versterking van de Nederlandse economische structuur. De regering acht daarom matiging van loonkosten, vergroting van arbeidsparticipatie en stimulering van productiviteit geboden. Met het oog op de noodzakelijke matiging, kunnen de lonen in de collectieve sector en de uitkeringen, behalve de AOW, in 2004 en 2005 niet worden verhoogd. De regering doet een beroep op werkgevers en werknemers in de marktsector om deze matiging te volgen in het belang van de werkgelegenheid en van een solidaire inkomensontwikkeling. De regering zal er geen verantwoordelijkheid voor kunnen nemen om werkgevers verplicht loonstijgingen te laten doorvoeren. Herstel van vertrouwen in de economie vergt ook het komend jaar van allen een bijdrage. De regering wil echter de meest kwetsbare groepen in de samenleving zoveel mogelijk ontzien. De AOW alsmede fiscale tegemoetkomingen voor ouderen en gezinnen met kinderen zullen daarom worden verhoogd. Om de arbeidsparticipatie te bevorderen moeten mensen terugkeren in het arbeidsproces en langer werken. De nieuwe Wet werk en bijstand is inmiddels ingevoerd

en levert goede resultaten op. De regering zal voorts een nieuwe WAO-regeling voorstellen waarbij arbeidsgeschiktheid en reïntegratie van werknemers centraal staan. Bij de werkloosheidsregelingen behoren de prikkels tot deelname aan beroepsarbeid voorop te staan. Voorzieningen gericht op scholing worden niet aangetast. Ontslagvergoedingen en bovenwettelijke uitkeringen zullen worden verrekend met de werkloosheidsuitkering. Om de economische groei te bevorderen en voldoende arbeidsaanbod in de toekomst te verzekeren, wil de regering langer werken stimuleren. Of mensen uiteindelijk langer of korter werken, blijft echter hun persoonlijke keuze. De regering zal voorstellen doen om op 1 januari 2006 de fiscale voordelen voor vervroegde pensionering te beëindigen. Zij beseft dat dit bij oudere werknemers onzekerheden oproept. De voorstellen bevatten dan ook goede overgangsregelingen. Tevens wil de regering in 2006 de levensloopregeling introduceren, waarmee werknemers kunnen sparen voor zorg, arbeid, scholing en verlof. Met dit alles wordt een evenwicht bereikt tussen de noodzakelijke verhoging van arbeidsparticipatie, het ontzien van oudere werknemers en het beheersen van lasten voor jongere werknemers in de toekomst. Onderwijs, onderzoek, kennis en innovatie zijn van wezenlijk belang voor de productiviteit van de Nederlandse economie. Het onderwijs wordt ontdaan van overbodige regels zodat scholen en universiteiten meer ruimte krijgen voor eigen initiatief en verbetering van kwaliteit. Instellingen voor hoger onderwijs mogen experimenteren met selectie bij toelating en met differentiatie van collegegeld. Scholen krijgen extra middelen voor exacte en technische vakken. Het Innovatieplatform heeft voorstellen gedaan voor een betere omzetting van kennis in producten en diensten. De regering neemt praktische adviezen van het Innovatieplatform over, zoals een vereenvoudigde toelating van kennismigranten, een betere uitwisseling tussen universiteiten en onderzoeksinstituten en het midden- en kleinbedrijf, het uitbreiden van het aantal startende ondernemers en het benutten van de kansen die de creatieve industrie biedt. Een verlaging van de belasting op

bedrijfswinst is goed voor het fiscale vestigingsklimaat en draagt zo bij aan verbetering van de economische structuur. De productiviteit van de economie wordt eveneens gestimuleerd door versnelling van procedures voor ruimtelijke ordening, woningbouw, infrastructuur en milieu. De regering wil ruimte voor wonen, werken en recreëren in sterke steden, en ook voor natuur en landschap. De verruiming van het huurbeleid bevordert nieuwe investeringen in de woningbouw, mede om doorstroming te bevorderen. De herziening van de Wet op de ruimtelijke ordening zal meer armslag aan gemeenten en provincies geven. De regering zal in 2005 voorstellen doen die gericht zijn op een versterking van een leefbaar en vitaal landelijk gebied. Er wordt fors geïnvesteerd in de infrastructuur, en in het bijzonder in onderhoud van wegen en in een betere benutting ervan. Nederland houdt zich aan de internationale afspraken over de reductie van de uitstoot van broeikasgassen. Het vertrouwen van burgers in de toekomst wordt vergroot door verbetering van de veiligheid. Fanatieke groeperingen trachten met terroristische daden, waarvan onschuldige burgers en zelfs kinderen het slachtoffer worden, over de hele wereld samenlevingen te ondergraven. Ook Nederland is niet gevrijwaard van deze dreigingen. Om onze democratische rechtsstaat en onze pluriforme samenleving te beschermen tegen terreur, heeft de regering aangekondigd op korte termijn ingrijpende maatregelen te treffen. De bestrijding van terrorisme zal worden versterkt door een betere organisatie, de mogelijkheid om snel maatregelen te nemen en door bepaalde opsporingsbevoegdheden te verruimen. Tevens zal, mede met het oog op adequate voorlichting, een waarschuwings- en alerteringsstelsel in werking worden gesteld. De inspanningen van regering, gemeenten, politieregio's, rechterlijke macht, openbaar ministerie en gevangeniswezen beginnen hun vruchten af te werpen. Gemeenten krijgen meer mogelijkheden om bestuurlijke boetes op te leggen voor kleine vergrijpen en parkeerovertreedingen. Volgend jaar herdenken wij dat zestig jaar geleden de Tweede Wereldoorlog eindigde. Bijdragen aan vrede en veiligheid betekent dat landen medeverantwoordelijkheid moeten

Koningin Beatrix leest de troonrede voor

© Foto: ANP

blijven nemen voor de internationale rechtsorde en solidariteit. Uitgangspunten voor Nederland zijn daarbij een daadkrachtige Europese Unie, een sterke transatlantische relatie, vooral in NAVO-verband, en een effectief functioneren van de Verenigde Naties. Door een actief buitenlands beleid en door te participeren met ruim 2000 militairen in internationale missies, ondersteunt Nederland Irak, Afghanistan en de Balkan bij hun

democratische en economische wederopbouw. De mannen en vrouwen van onze krijgsmacht die daaraan bijdragen, verdienen groot respect en dankbaarheid. De regering voelt zich met hen en hun naasten verbonden; onze gedachten gaan in het bijzonder uit naar de gewonde en gesneuvelde Nederlandse militairen en naar hun families. Internationale rechtsorde en solidariteit vergen evenzeer duurzame bestrijding van armoede

en onrecht. De Nederlandse ontwikkelingssamenwerking wordt gekenmerkt door partnerschap, dialoog en betrokkenheid van niet-gouvernementele organisaties en het bedrijfsleven. De regering zal bijzondere aandacht blijven geven aan onderwijs, milieu en water, gezondheidszorg en aidsbestrijding. De zorg van de regering gaat in het bijzonder uit naar de ontwikkeling van het armste werelddeel, Afrika, en naar de ernstige crisis in Soedan. Een groot deel van de bilaterale ontwikkelingsgelden is bestemd voor Afrika ten zuiden van de Sahara. Bevordering van handelsbetrekkingen is gunstig voor de economische groei van ontwikkelingslanden. De Wereldhandelsorganisatie en de Europese Unie hebben hieraan recentelijk een belangrijke nieuwe impuls gegeven.

Met de toetreding van tien nieuwe lidstaten en met het Grondwettelijk Verdrag, dat volgende maand zal worden getekend, heeft de Europese Unie nieuwe mijlpalen bereikt. De regering zal zich ervoor inzetten eenieder duidelijk te maken dat de Unie meer betekent dan uitsluitend economische samenwerking. Dit is nodig voor het vertrouwen in Europa. Het is essentieel dat binnen de Unie afspraken over veiligheid en migratie, landbouwhervorming, interne markt, mededinging, begrotingsbeleid en economische hervormingen worden nagekomen. Op het Nederlandse voorzitterschap rust een grote verantwoordelijkheid om beslissingen over de verdere uitbreiding van de Europese Unie zorgvuldig voor te bereiden, in het besef dat draagvlak daarbij onontbeerlijk is. Daartoe zullen de gestelde toetredingscriteria strikt moeten worden toegepast.

Hernieuwd vertrouwen moet ook gebaseerd zijn op maatschappelijke samenhang. De overheid kan dat niet alléén realiseren. Het zijn burgers, maatschappelijke organisaties en sociale partners die vormgeven aan de Nederlandse samenleving. De regering onderkent daarbij de grote betekenis van kunst en cultuur. Op het gebied van werk en inkomen zullen werknemers en werkgevers nieuwe accenten moeten kunnen leggen. De eigen rol van sociale partners staat daarbij niet ter discussie.

Het beleid van deregulering en vermindering van administratieve lasten voor bedrijven en burgers

krijgt gestalte. Dit schept ook meer ruimte voor eigen verantwoordelijkheid.

Om een hoogwaardig en toegankelijk stelsel van zorg te handhaven, zal de regering keuzevrijheid en concurrentie bevorderen. Zo worden zorgverzekeraars en zorgaanbieders gestimuleerd meer kwaliteit te leveren en doelmatiger te werken. Een wet met één basisverzekering voor iedereen alsmede een zorgtoeslag worden hiertoe voorbereid. De overheid zal selectiever in haar ambities en prioriteiten moeten zijn en daarmee slagvaardiger worden. In het programma "Andere Overheid" zullen voorstellen worden gedaan voor herijking van taken en werkwijzen van het Rijk en voor verbetering van de dienstverlening aan de burger. Taken moeten zo dicht mogelijk bij de mensen worden uitgevoerd. Er wordt dus meer gevraagd van provincies en gemeenten. De regering benadrukt het belang van goed overleg tussen de overheden en zal daarmee intensief blijven voortgaan in het belang van een samenhangend optreden van de overheid. De grote steden zijn in belangrijke mate sociale en economische motoren van onze maatschappij. De regering ondersteunt die door concrete afspraken te maken. Door de democratie te versterken kan het vertrouwen van de burger in de overheid worden bevorderd. De regering heeft voorgesteld burgemeesters met ingang van 2006 direct door de burgers te laten kiezen. Op korte termijn zullen u wetsvoorstellen bereiken voor de herziening van het kiesstelsel, gericht op versterking van het mandaat van de individuele volksvertegenwoordiger. Samenleven in een maatschappij vergt respect voor elkaars cultuur, achtergrond en opvattingen. Velen in ons land staan, elk op eigen wijze, in de christelijke, humanistische, joodse, islamitische of een andere wereld- of levensbeschouwelijke traditie. In een dergelijk pluriform land is respect van allen, autochtoon en allochtoon, voor onze grondrechten en rechtsstaat een vereiste. Een gemeenschappelijke basis van taal, actief burgerschap en gedeelde waarden en normen kunnen dat versterken. Ook het integratiebeleid moet daaraan bijdragen. De instroom van asielzoekers is sterk gedaald. Het restrictieve toelatingsbeleid voor asielzoekers en voor

personen die naar Nederland komen in het kader van gezinsvorming zal worden voortgezet.

De regering wil werken aan onderling vertrouwen in ons Koninkrijk. Met Aruba en de Nederlandse Antillen heeft Nederland een unieke staatkundige en maatschappelijke band. De regering zal de Nederlandse Antillen krachtig ondersteunen om de zorgelijke sociaal-economische situatie het hoofd te bieden en de toenemende criminaliteit te bestrijden. Ook de hervorming van de bestuurlijke en financiële verhoudingen op de Nederlandse Antillen en een nieuw perspectief voor het Koninkrijksverband vragen aandacht. In december vieren wij samen het 50-jarig bestaan van het Statuut. Leden van de Staten-Generaal. De regering beseft dat zij ook in 2005 forse inspanningen van alle geledingen van de samenleving vraagt. Tegen de achtergrond van een stevige internationale groei, en een opleving van de economie in Europa, is thans ook in ons land sprake van een beginnend herstel. De werkgelegenheid zal naar verwachting volgend jaar weer wat toenemen. Dit keerpunt schept kansen om de economische groei te versterken en duurzaam te maken. De structurele hervormingen zijn daarop gericht en scheppen zo perspectief voor welvaart en werkgelegenheid en daarmee voor meer samenhang in de maatschappij. Door de noodzakelijke inspanningen gezamenlijk op ons te nemen, kunnen wij de toekomst met vertrouwen tegemoet zien. De regering rekt op een vruchtbaar overleg met u. Op u rust een verantwoordelijke en zware taak. U mag zich daarbij gesteund weten door het besef dat velen u wijsheid toewensen en met mij om kracht en Gods zegen voor u bidden.

De **voorzitter**: Leve de Koningin! Hoera! Hoera! Hoera!

Hare Majesteit de Koningin en de overige leden van het Koninklijk Huis begeven zich, begeleid door de leden van de Commissie van in- en uitgeleide, naar de Koninginnekamer.

De **voorzitter**: Ik breng in herinnering dat uitsluitend de leden van het Corps Diplomatique nu uit de Ridderzaal vertrekken. Ik verzoek alle overige aanwezigen hun zitplaatsen

weer in te nemen. Pas wanneer Hare Majesteit de Koningin, Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins van Oranje en Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Máxima der Nederlanden de Koninginnekamer zullen verlaten, zal ik u vragen weer te gaan staan. U kunt dus blijven zitten wanneer de overige leden van het Koninklijke Huis uit de Koninginnekamer komen om zich naar de uitgang te begeven.

Zoals aangekondigd zal nu het Quartet für vier Waldhörner, opus 19, van Wilhelm Adolf Lütgen ten gehore worden gebracht.

(muziek)

De **voorzitter**: Hare Majesteit de Koningin verlaat thans de Ridderzaal; ik verzoek u te gaan staan.

(Hare Majesteit de Koningin verlaat de Ridderzaal.)

De **voorzitter**: Wij wachten nu zittend de terugkeer af van de leden van de Commissie van in- en uitgeleide. Ik deel u nog mede dat straks, na het sluiten van de vergadering, eerst de leden van de Staten-Generaal de Ridderzaal zullen verlaten en wel door de hoofdingang. De deuren worden pas geopend nadat het eredetachment van het Korps Mariniers, dat staat opgesteld voor de Ridderzaal, het plein heeft verlaten. Ik verzoek de overige aanwezigen, waaronder ook de genodigden van de leden van de Staten-Generaal, nadat ik de vergadering heb gesloten, de leden van de Staten-Generaal in de gelegenheid te stellen als eersten de zaal te verlaten. Ik vraag u dus nog even te blijven zitten.

De Commissie van in- en uitgeleide keert terug.

De heer **Weisglas** (voorzitter van de Commissie van in- en uitgeleide): Mevrouw de voorzitter! De Koningin heeft de Ridderzaal en het Binnenhof verlaten.

De **voorzitter**: Ik dank de leden van de commissie vriendelijk voor het verrichten van hun taak en ontsla hen van verdere verplichtingen. De leden van het Residentie Orkest dank ik hartelijk voor hun muzikale bijdragen. De Verenigde vergadering is gesloten.

Sluiting 14.00 uur